

Bệnh về Khớp Hông và Chứng Nhận X-quang cho Chó Phú Quốc

BS Jean Liêu

Chủ tịch CLB Chó Phú Quốc tại Hoa Kỳ

Về bệnh khớp hông, đây là một bệnh di truyền thường gặp ở các giống chó lớn, gây ra tình trạng lỏng lẻo ở khớp hông dẫn đến sự mất cân bằng, không ổn định và đau đớn. Khi chó bắt đầu lớn và trưởng thành, sự mòn của sụn và xương ở khớp hông dẫn đến các vấn đề phức tạp như viêm khớp, suy yếu cơ bắp và giới hạn vận động.

Bệnh khớp hông được cho là có yếu tố di truyền, nhưng tính di truyền tương đối thấp và cơ sở di truyền vẫn chưa được giải thích rõ ràng. Nghiên cứu cho thấy yếu tố di truyền chỉ giải thích một phần nhỏ của biến thiên điểm số khớp hông, và cũng cho thấy rằng ảnh hưởng môi trường cũng đóng một vai trò quan trọng. Điều này đặt ra thách thức cho việc lựa chọn nghiêm ngặt để giảm thiểu bệnh khớp hông ở một số giống chó.

Theo Hiệp Hội Bệnh Viện Thú Y Hoa Kỳ (AAHA), một hiệp hội chứng nhận các phòng khám và bệnh viện thú y ở Mỹ và Canada: "Hiện nay, bài xét nghiệm được coi là "tiêu chuẩn vàng" để xác định khả năng mắc bệnh khớp hông của chó là hệ thống điểm số khớp hông của Tổ Chức Phẫu Thuật Chỉnh Hình cho Động Vật (OFA). Hệ thống này đánh giá khớp hông của chó trên hệ thống điểm số bảy điểm. Bài kiểm tra dựa trên việc giải thích ảnh chụp X quang hông của chó, sau đó được ba vị bác sĩ X quang độc lập cho điểm: Xuất sắc, Tốt, Khá, Ranh Giới khỏe mạnh, Nhẹ, Trung bình và Nặng.

Một bài kiểm tra khác được phát triển gần đây hơn, là bài kiểm tra Chương Trình Cải Thiện Khớp Hông của Đại học Pennsylvania (PennHIP). Khác với bài kiểm tra OFA, PennHIP yêu cầu chó phải gây mê. Ba bức ảnh X-quang được chụp để đo độ lỏng lẻo ở khớp hông. Điểm từ 0-1 được ấn định, trong đó 0 là hông rất chặt và 1 là rất lỏng. Bài kiểm tra này không phải là "Đạt – Không Đạt", và điểm số dựa trên chỉ số xao lỏng (DI) của khớp hông."

Mặc dù cả Tổ Chức Phẫu Thuật Chỉnh Hình cho Động Vật (OFA) và PennHIP (Chương trình Cải thiện Hông của Đại học Pennsylvania) đều là các tổ chức đánh giá sức khỏe hông ở chó, nhưng chúng có những khác biệt đáng kể trong cách tiếp cận và phương pháp. Đây là những khác biệt chính giữa OFA và PennHIP:

1. Phương Pháp Đánh Giá:

- A. OFA: OFA sử dụng một phương pháp chụp X-quang tiêu chuẩn để đánh giá sức khỏe khớp hông. Họ đánh giá cấu trúc khớp hông dựa trên một hình ảnh X-quang duy nhất được chụp khi chó ít nhất 24 tháng tuổi.
- B. PennHIP: PennHIP sử dụng một kỹ thuật chụp X-quang khác bao gồm nhiều bức ảnh X-quang để đo độ lỏng lẻo của khớp hông. Phương pháp này có thể được thực hiện trên chó từ 16 tuần tuổi trở lên, và có thể phát hiện sớm các vấn đề về khớp hông.

2. **Mục Đích:**

- A. OFA: OFA chủ yếu tập trung vào việc cung cấp chứng nhận sức khỏe hông cho mục đích nhân giống. Họ cho điểm hông (Xuất sắc, Tốt, Khá, Loạn Sản) dựa trên kết quả chụp X quang.
- B. PennHIP: PennHIP được thiết kế không chỉ để đánh giá sức khỏe khớp hông mà còn để dự đoán khả năng mắc viêm khớp hông trong tương lai. Họ cung cấp giá trị chỉ số xao lỏng (DI) để đo sự lỏng lẻo của khớp.

3. **Khả Năng Dự Đoán:**

- A. OFA: Đánh giá của OFA chủ yếu xác định tình trạng hiện tại của khớp hông của chó, nhưng có thể không dự đoán khả năng xuất hiện vấn đề khớp hông trong tương lai.
- B. PennHIP: Giá trị DI của PennHIP là thước đo dự đoán nguy cơ phát triển bệnh viêm xương khớp hông của chó. Nó cung cấp thông tin về sức khỏe lâu dài của hông.

4. **Tuổi Khi Đánh Giá:**

- A. OFA: Chó được đánh giá bởi OFA phải ít nhất 24 tháng tuổi.
- B. PennHIP: PennHIP có thể được thực hiện cho chó từ 16 tuần tuổi trở lên, giúp phát hiện sớm các vấn đề về khớp hông.

5. **Quá Trình Chứng Nhận:**

- A. OFA: OFA cung cấp giấy chứng nhận dựa trên kết quả xét nghiệm, và giấy chứng nhận này được sử dụng cho quyết định và hồ sơ nhân giống.
- B. PennHIP: PennHIP không cung cấp giấy chứng nhận như OFA. Họ cung cấp giá trị DI là một chỉ số về sự lỏng lẻo của khớp hông, và người nhân giống dùng thông tin này trong chương trình nhân giống chăn nuôi của họ.

6. **Sự Sẵn Có Vùng Miền:**

- A. OFA: Đánh giá của OFA phổ biến rộng rãi và thường được sử dụng tại Hoa Kỳ và các quốc gia khác.
- B. PennHIP: Đánh giá PennHIP ít được sử dụng phổ biến hơn so với OFA ở một số vùng.

Điều đáng chú ý là cả OFA và PennHIP đều có giá trị riêng và là những công cụ có giá trị trong việc đánh giá và quản lý sức khỏe hông ở chó. Sự lựa chọn giữa OFA và PennHip có thể phụ thuộc vào các yếu tố như giống, tuổi của chó cũng như sở thích và thực hành cụ thể của người nhân giống hoặc chủ sở hữu.

Theo truyền thống, chụp X-quang đã được sử dụng để đánh giá bệnh viêm khớp hông, nhưng một số bác sĩ thú y và chuyên gia đặt ra ý kiến phản đối sự phụ thuộc độc quyền vào chúng vì một số lý do:

A. Thông Tin Hạn Chế: X-quang chỉ cung cấp một góc nhìn hai chiều về khớp hông, có thể bỏ lỡ các khía cạnh phức tạp ba chiều, tình trạng mô mềm, độ tính linh hoạt của khớp hoặc các dấu hiệu ban đầu của viêm khớp xương.

B. Rủi Ro Về Gây Mê: Để có được hình ảnh X-quang rõ ràng, cần đảm bảo vị trí và sự tĩnh lặng đúng cách, thường đòi hỏi sự gây mê hoặc tê liệt, điều này mang theo các rủi ro tiềm ẩn.

C. Sự Biến Đổi Trong Cách Đánh Giá X-quang: Việc đánh giá X-quang có thể có tính chủ quan và có thể thay đổi giữa các bác sĩ thú y và các chuyên gia X-quang. Tính chủ quan này có thể dẫn đến kết quả không đồng nhất và sự nhầm lẫn về sức khỏe của khớp hông của chó.

D. Kết Quả Sai: Xét nghiệm OFA, giống như bất kỳ bài kiểm tra chẩn đoán nào, không phải là không thể sai lầm. Họ có thể không thấy được những trường hợp loạn sản khớp ở giai đoạn sớm hoặc nhẹ, dẫn đến kết quả âm tính giả. Một con chó đạt điểm OFA vẫn có thể phát triển các vấn đề về khớp và vẫn có thể sinh ra những chú chó con có vấn đề về khớp. Vì vậy, chứng nhận OFA không đảm bảo khớp hông hoàn toàn khỏe mạnh.

E. Sự Biến Đổi Giữa Các Giống Chó: Các giống chó khác nhau có các cấu trúc khớp hông và khuỷu tay khác nhau, làm cho việc thiết lập một tiêu chuẩn chung cho việc chẩn đoán vấn đề khớp qua X-quang trở nên khó khăn. Điều mà có thể được coi là bình thường ở một giống chó có thể được xem là bất thường ở giống chó khác.

Đối với giống chó Phú Quốc, nổi tiếng với tính cách mạnh mẽ, thon gọn và hoạt động tích cực, các vấn đề về khớp rất hiếm gặp. Kể từ khi chúng tôi tham gia vào giống chó này vào năm 2015, chúng tôi chưa gặp trường hợp nào về vấn đề khớp hông, đầu gối hoặc khuỷu tay ở các chó Phú Quốc. Mặc dù dữ liệu y tế chính thức liên quan đến các bất thường ở khớp không được lưu giữ ở Việt Nam, nhưng lịch sử truyền miệng nêu bật thể chất khỏe mạnh của giống chó này và không đề cập đến các vấn đề về hông và khớp.

Tuy nhiên, ở những giống chó mà chứng loạn sản xương hông là vấn đề di truyền, việc sử dụng X-quang trở nên quan trọng để đảm bảo rằng chỉ có các chó có khớp hông khỏe mạnh mới được lựa chọn để nhân giống. Mặc dù việc sử dụng X-quang không đảm bảo là sẽ luôn luôn nhân giống ra chó con với khớp hông hoàn hảo, nhưng nó có thể giúp ngăn ngừa việc truyền dạy các gene liên quan đến bệnh viêm khớp hông.

Mặc dù việc xác định sức khỏe khớp hông thông qua chứng nhận OFA hoặc PennHIP dựa trên X-quang được khuyến nghị cho các giống chó có nguy cơ cao về bệnh viêm khớp hông, chúng tôi không thấy nó cần thiết cho giống chó Phú Quốc vì vấn đề về

khớp rất hiếm gặp. X-quang, mặc dù có thông tin hữu ích, không đảm bảo rằng các chó con từ các bậc phụ huynh đã qua kiểm tra sẽ không phát triển vấn đề về khớp. Các yếu tố như nhảy nhiều, chấn thương, béo phì, dinh dưỡng kém và những yếu tố khác đóng góp vào các vấn đề về khớp. Hơn nữa, chúng tôi không khuyến khích sử dụng gây mê và tiếp xạ một cách không cần thiết. Thay vào đó, người nhân giống cần có kiến thức sâu rộng về dòng dõi của họ và nên cung cấp bảo đảm sức khỏe mạnh mẽ, thay vì chỉ dựa vào X-quang.

Với sự hiếm gặp tương đối của bệnh viêm khớp hông ở giống chó Phú Quốc, việc chứng nhận sức khỏe khớp hông được đề nghị nhưng không bắt buộc. Thay vào đó, cả người nhân giống và người mua nên đặt sự quan trọng hơn vào bảo đảm sức khỏe toàn diện của người nhân giống. Điều này là bởi vì những chó có khớp "đã qua kiểm tra" không nhất thiết sẽ cho ra đời những chó con có sức khỏe khớp "tốt", và một bảo đảm sức khỏe toàn diện cung cấp một cam kết đáng tin cậy hơn về tình trạng sức khỏe tổng thể của con chó.

GHI CHÚ: Những hiểu biết sâu sắc của bác sĩ Jean Liêu về chứng loạn sản xương hông ở chó rút ra từ chuyên môn của bà về X quang, xuất phát từ vai trò của bà là một bác sĩ chuyên khoa về bàn chân và tiểu đường, đang hành nghề ở Nam California. Vì Podiatry là một chuyên khoa của phẫu thuật chỉnh hình nên bác sĩ Jean Liêu có sự hiểu biết sâu sắc về việc đánh giá sức khỏe xương khớp. Bà dành một phần đáng kể công việc hàng ngày của mình để đánh giá các tia X liên quan đến xương và khớp. Trong nhiều trường hợp, con mắt tinh tường của bà đã phát hiện ra những chi tiết bị các bác sĩ X quang bỏ qua, khiến báo cáo của họ phải sửa đổi.

Ngoài ra, BS Jean Liêu còn tham gia sâu vào công tác bảo tồn giống chó xoáy Phú Quốc. Cùng với chồng mình, Peter Lai, bà tích cực giám sát chương trình nhân giống, bảo tồn, và giải cứu chó Phú Quốc phi lợi nhuận theo mục 501(c)(3) cho giống chó này ở Nam California, thể hiện cam kết của bà đối với sự thịnh vượng và tương lai của giống chó này.

PHÚ QUỐC RIDGEBACK
KENNEL CLUB